

عنوان مقاله:

مطالعه شمایل شناسی کتیبه های بناهای صفوی سرایان

محل انتشار:

پژوهشنامه خراسان بزرگ، دوره 12، شماره 44 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 19

نویسندگان:

انوشه طاهری - کارشناس ارشد، گروه هنر اسلامی، دانشکده حفاظت و مرمت، دانشگاه هنر، تهران، ایران

فرهاد خسروی بیژانم - استادیار، گروه کتابت و نگارگری، دانشکده صنایع دستی، دانشگاه هنر اصفهان، اصفهان، ایران

خلاصه مقاله:

سرایان از جمله شهرهای خراسان جنوبی است که به دلیل قرار گرفتن در مسیر ارتباطی جاده خراسان بزرگ و به موجب توسعه و آبادانی آن در دوره های مختلف تاریخی، آثار معماری مذهبی و غیرمذهبی بسیاری در خود گنجانده است. در پژوهش حاضر، کتیبه های بناهای دوره صفوی سرایان از منظر شمایل شناسی مورد مطالعه قرار گرفته است. بدین منظور، نخست، معرفی و دسته بندی کتیبه های صفوی شهر سرایان و سپس، بررسی و تحلیل مضامین هر یک از این کتیبه ها، صورت گرفته است. تحلیل و کشف زوایای ناشناخته باورها، اعتقادات و جهان بینی مستتر در کتیبه ها که باعث شکل گیری آن ها شده، اصلی ترین هدف این پژوهش است. از این رو، پرسش اصلی این پژوهش بدین گونه طرح شده است: علل ایجاد کتیبه ها و بسترهای فکری و اجتماعی بانیان و سازندگان، در شکل گیری آن ها به عنوان آثار هنری به جای مانده از دوره صفوی چیست؟ در راستای دستیابی به پاسخ این پرسش، ۶ کتیبه سنگی مربوط به دوره صفوی شناسایی شده که جامعه آماری پژوهش حاضر را تشکیل می دهد. گردآوری اطلاعات به روش میدانی و کتابخانه ای صورت گرفته است. روند تحلیل و تفسیر آثار با رویکرد شمایل شناسی (آیکونولوژی) آروین پانوفسکی صورت گرفته است. نتایج حاصله نشان می دهد که کتیبه ها در کنار جنبه تاریخی، از وجود کارکردی تبلیغی هم برخوردار بوده اند و گاهی بسان مبلغان مذهبی عمل کرده و ضمن تشویق و ترغیب ناظران، اشاراتی نهفته به تفکرات و عقاید شیعی داشته اند. به عبارتی، یکی از مهم ترین بسترهای زمینه ساز این کتیبه ها، تلاش آگاهانه در ارائه و ترویج باورهای شیعی جهت مقابله با همسایگان مهاجم شرقی بوده است.

کلمات کلیدی:

کتیبه نگاری صفوی، بناهای صفوی سرایان، شمایل شناسی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/2030489>

